

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง การศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในด้านวัตถุประสงค์ เขตข้อมูล และกลยุทธ์การค้นคืนสารสนเทศ 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2/2554 จำนวน 1,010 คน

วิธีดำเนินการศึกษา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามศึกษาเกี่ยวกับการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) การใช้งานข้อมูลออนไลน์ และปัญหาในการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 การใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) เป็นคำถามแบบแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 3 การใช้งานข้อมูลออนไลน์ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,010 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 1,010 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จริงร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.06) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด (ร้อยละ 37.92) สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 29.60)

2. การใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)

นักศึกษารับรู้แหล่งสารสนเทศสำหรับบริการรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) จากอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด (ร้อยละ 50.89)

นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการทำรายงานมากที่สุด (ร้อยละ 60.59)

นักศึกษาเรียนรู้วิธีการสืบค้น OPAC ด้วยตัวเองมากที่สุด (ร้อยละ 57.52)

ในการสืบค้นแต่ละครั้งนักศึกษาเลือกใช้เขตข้อมูลที่เป็น ชื่อหนังสือหรือชื่อเรื่องมากที่สุด (ร้อยละ 66.63)

นักศึกษาใช้การสืบค้นแบบขั้นสูง (ร้อยละ 70.40 โดยใช้คำเชื่อม “และ” เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.13)

การเข้าถึงการสืบค้นรายการ OPAC ผ่านโฮมเพจห้องสมุดมากที่สุด (ร้อยละ 62.38)

สถานที่ที่นักศึกษาสืบค้นรายการ OPAC คือ ห้องสมุดมากที่สุด (ร้อยละ 68.42)

นักศึกษาสืบค้นรายการ OPAC มากที่สุด โดยประมาณ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 41.58)

นักศึกษาใช้ระยะเวลาในการสืบค้นมากที่สุด คือ 15-30 นาที (ร้อยละ 43.96)

ผลลัพธ์จากการสืบค้นรายการ OPAC ที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดคือ การแสดงผลการสืบค้นขั้นต้น (ร้อยละ 55.15)

3. การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นักศึกษารับรู้แหล่งสารสนเทศสำหรับบริการฐานข้อมูลออนไลน์จากอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด (ร้อยละ 52.67)

มีวัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในการทำรายงาน (ร้อยละ 61.58)

นักศึกษาเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตัวเองมากที่สุด (ร้อยละ 57.62)

นักศึกษาเลือกใช้เขตข้อมูลที่เป็นชื่อหนังสือหรือชื่อเรื่องมากที่สุด (ร้อยละ 64.46)

นักศึกษาใช้การสืบค้นแบบขั้นสูง (ร้อยละ 63.66 โดยใช้คำเชื่อม “และ” เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 32.48)

นักศึกษาเข้าถึงการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ผ่านโฮมเพจห้องสมุดมากที่สุด (ร้อยละ 63.96)

สถานที่ที่นักศึกษาสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ห้องสมุดมากที่สุด (ร้อยละ 67.03)

นักศึกษามีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด โดยประมาณ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 38.32)

นักศึกษาใช้ระยะเวลาในการสืบค้นมากที่สุด คือ 15-30 นาที (ร้อยละ 41.68)

ผลลัพธ์จากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดคือ เอกสารฉบับเต็ม (Full text) (ร้อยละ 40.50)

นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ (ร้อยละ 57.03) เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ (ร้อยละ 42.97) โดยนักศึกษาเคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด คือ ABI /inform full Text ด้านบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ (ร้อยละ 4.70) ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด คือ ฐานข้อมูล ABI /inform full Text ด้านบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.41) อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาผลการศึกษากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จำแนกตามคณะ พบว่า

1) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่นักศึกษาจากคณะครุศาสตร์ ระดับค่าเฉลี่ยการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ฐานข้อมูล Education Research Complete ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.31)

2) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่นักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับค่าเฉลี่ยการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ฐานข้อมูล ABI /inform full Text ด้านบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.54)

3) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่นักศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ ระดับค่าเฉลี่ยการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ฐานข้อมูล ABI /inform full Text ด้านบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.34)

4) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่นักศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับค่าเฉลี่ยการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ฐานข้อมูล CASC ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ค่าเฉลี่ย 3.49)

5) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่นักศึกษาจากคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมระดับค่าเฉลี่ย การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ฐานข้อมูล ACM ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.63) อยู่ในระดับมาก

4. ปัญหาในการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)

นักศึกษาส่วนใหญ่พบปัญหาในการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) อยู่ในระดับปานกลางทุกปัญหา ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านผลการสืบค้น (ค่าเฉลี่ย 3.14) รองลงมาคือ ปัญหาด้านความเข้าใจวิธีการใช้ OPAC (ค่าเฉลี่ย 3.13) และปัญหาด้านผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ตามลำดับ

ปัญหาด้านผลการสืบค้น ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผลการสืบค้นไม่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.20)

ปัญหาด้านความเข้าใจวิธีการใช้ OPAC ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่ทราบทางเลือกในการสืบค้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.29)

ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.29)

ปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) จำแนกตามคณะ พบว่า

1) คณะครุศาสตร์ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.56) อยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางคือ ปัญหาใช้เวลาดาวนโหลดข้อมูลนาน (ค่าเฉลี่ย 3.32) ปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีสมรรถนะต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.29) และน้อยที่สุดคือ ขาดความเข้าใจปุ่มคำสั่งต่างๆ บนหน้าจอ (ค่าเฉลี่ย 2.82) ตามลำดับ

2) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัญหาใช้เวลาดาวนโหลดข้อมูลนาน (ค่าเฉลี่ย 3.53) อยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.47) ไม่ทราบทางเลือกในการสืบค้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.46) และน้อยที่สุดคือ ขาดความเข้าใจปุ่มคำสั่งต่างๆ บนหน้าจอ และปัญหาไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้น OPAC อย่างละเอียด (ค่าเฉลี่ย 3.19) ตามลำดับ

3) คณะวิทยาการจัดการ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลางคือ ผู้ให้บริการมีจำนวนน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.34) รองลงมาคือ ปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์

OPAC (ค่าเฉลี่ย 3.25) ไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้น OPAC อย่างละเอียด และไม่ทราบทางเลือกในการสืบค้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.22) และน้อยที่สุดคือ ผลการสืบค้นไม่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.00) ตามลำดับ

4) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.40) รองลงมาคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีสมรรถนะต่ำ และขาดความเข้าใจในทางเลือกต่างๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น Author (ค่าเฉลี่ย 3.10) ใช้เวลาดาวน์โหลดข้อมูลนานและผลการสืบค้นไม่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.09) และน้อยที่สุดคือ ขาดความเข้าใจปุ่มคำสั่งต่างๆ บนหน้าจอ (ค่าเฉลี่ย 2.71) ตามลำดับ

5) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่ทราบทางเลือกในการสืบค้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.57) อยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดความเข้าใจวิธีการสืบค้นด้วยคำเชื่อม AND, OR (ค่าเฉลี่ย 3.41) ขาดความเข้าใจในทางเลือกต่างๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น Author (ค่าเฉลี่ย 3.32) และน้อยที่สุดคือ ได้รายชื่อหนังสือ แต่หาตัวเล่มไม่พบ (ค่าเฉลี่ย 3.02) ตามลำดับ

5. ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

นักศึกษาพบปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางทุกปัญหา ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านเครือข่ายและคอมพิวเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) รองลงมาคือ ปัญหาด้านผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.22) ปัญหาด้านผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.21) และปัญหาด้านฐานข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.20) ตามลำดับ

ปัญหาด้านเครือข่ายและคอมพิวเตอร์ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.28)

ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีปัญหาในการใช้คำค้น คำเชื่อม (ค่าเฉลี่ย 3.25)

ปัญหาด้านด้านผู้ให้บริการ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด (ค่าเฉลี่ย 3.23)

ปัญหาด้านด้านฐานข้อมูล ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่ทราบฐานข้อมูลใดที่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.35)

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ จำแนกตามคณะ พบว่า

1) คณะครุศาสตร์ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลางคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.38) รองลงมาคือ ประสิทธิภาพของระบบอินเทอร์เน็ตต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.19) ใช้เวลาดาวน์โหลดข้อมูลนานและเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีสมรรถนะต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.18) และน้อยที่สุดคือ ข้อมูลฐานข้อมูลมีน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 2.99) ตามลำดับ

2) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลางคือ ไม่ทราบฐานข้อมูลใดที่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.47) รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ และไม่มีความรู้และทักษะในการใช้ฐานข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.36) ผู้ให้บริการขาดทักษะในการให้คำแนะนำใช้ฐานข้อมูลและไม่เข้าใจคำสั่งในการค้นข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.33) และน้อยที่สุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีสมรรถนะต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.24) ตามลำดับ

3) คณะวิทยาการจัดการ ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม่ทราบฐานข้อมูลใดที่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.56) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้ฐานข้อมูล และมีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้นฐานข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.44) ผลลัพธ์ข้อมูลไม่ตรงต่อความต้องการ ปัญหาแต่ละฐานมีวิธีการค้นหาที่แตกต่างกันทำให้เข้าใจยาก และไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด (ค่าเฉลี่ย 3.22) และน้อยที่สุดคือ ระบบเครือข่ายขัดข้องบ่อย (ค่าเฉลี่ย 3.06) ตามลำดับ

4) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด (ค่าเฉลี่ย 3.23) รองลงมาคือ ไม่ทราบฐานข้อมูลใดที่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.17) ประสิทธิภาพของระบบอินเทอร์เน็ตต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.16) และน้อยที่สุดคือ มีปัญหาในการใช้คำค้น คำเชื่อม (ค่าเฉลี่ย 2.96) ตามลำดับ

5) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ระดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ทราบฐานข้อมูลใดที่ตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.45) รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ และไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด (ค่าเฉลี่ย 3.34) ผู้ให้บริการมีจำนวนน้อยเกินไป มีปัญหาในการใช้คำค้น คำเชื่อม และมีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้นฐานข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.32) และน้อยที่สุดคือ แต่ละฐานมีวิธีการค้นหาที่แตกต่างกันทำให้เข้าใจยาก (ค่าเฉลี่ย 3.02) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นำมาอภิปรายผลได้เป็น 2 ส่วนคือ

1. การใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์สืบค้นทั้งรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อการทำรายงาน รongลงมา เพื่อประกอบการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา คงสุวรรณ (2548) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ใช้ระบบการสืบค้น OPAC เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำรายงาน รongลงมา เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนในรายวิชาต่างๆ โดยนักศึกษามักรับรู้แหล่งสารสนเทศจากอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด รongลงมาคือ บรรณารักษ์ของห้องสมุด เนื่องด้วยนักศึกษารับรู้แหล่งสารสนเทศจากการเรียนรายวิชา สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสุนีย์ คำวรรณะ (2551) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบแหล่งสารสนเทศจากอาจารย์ผู้สอน

นักศึกษาเรียนรู้วิธีการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองมากที่สุด รongลงมา เรียนรู้จากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้น ซึ่งอยู่ในเอกสารประกอบการสอนรายวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสุนีย์ คำวรรณะ (2551) นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการสืบค้นของโปรแกรมค้นหาด้วยตนเอง

นักศึกษาใช้เขตข้อมูล ชื่อหนังสือหรือชื่อเรื่องในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองมากที่สุด รongลงมา คือ ชื่อผู้แต่ง ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา คงสุวรรณ (2548) พบว่า นักศึกษาใช้ทางเลือก Title Keyword มากที่สุด รongลงมาคือ Author Keyword

นักศึกษามักใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นข้อมูลแบบขั้นสูงในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเองมากที่สุด โดยนักศึกษามักใช้คำเชื่อม “และ” มากที่สุด รongลงมาคือ ใช้เชื่อม “หรือ”

นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดมากที่สุด รองลงมาคือ ที่พักหรือที่บ้าน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าถึงระบบการสืบค้นผ่านหน้าโฮมเพจห้องสมุดมากที่สุด เนื่องจากนักศึกษาสืบค้นข้อมูลที่ห้องสมุด โดยห้องสมุดกำหนดหน้าแรกเป็นโฮมเพจของห้องสมุด

นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมา คือ เข้าใช้ทุกวัน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการสืบค้นสารสนเทศแต่ละครั้ง 15 – 30 นาที

นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ผลลัพธ์จากการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) เป็นผลการสืบค้นขั้นต้น เช่น แสดงชื่อเรื่อง และเลขเรียกหนังสือ เพื่อไปหยิบหนังสือที่ชั้นวางได้สะดวก ส่วนการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ผลลัพธ์เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full text) มากที่สุด รองลงมาคือ เนื่องจากสะดวกในการใช้งานและง่ายต่อการทำความเข้าใจ รองลงมาคือ ข้อมูลเฉพาะบรรณานุกรม (Bibliographies)

นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ระดับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางทุกฐานข้อมูล โดยนักศึกษาที่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลด้านบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ (ABI /inform full Text) มากที่สุด รองลงมาคือ Academic Search Premier (ASP) ด้านสหสาขาวิชา และด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (ACM) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา สุขขารมย์ (2550) การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ฐานข้อมูล Web of Science และฐานข้อมูล H.W.Willson

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรับรู้ว่า มีบริการฐานข้อมูลออนไลน์จากอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา สุขขารมย์ (2550) นักศึกษาส่วนใหญ่รับทราบการใช้บริการฐานข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอน มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อทำรายงานและประกอบการศึกษา มีการเรียนรู้วิธีการสืบค้นด้วยตนเอง ใช้เขตข้อมูลชื่อหนังสือหรือชื่อเรื่อง และเคยใช้การสืบค้นฐานข้อมูลแบบขั้นสูง เข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านหน้าโฮมเพจของห้องสมุด และใช้สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ใช้เวลา 15-30 นาที และผลลัพธ์ที่ได้เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภัสสร สารระภาค (2554) ได้ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดให้บริการจากการรับรู้ผ่านโฮมเพจของห้องสมุด มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อทำวิทยานิพนธ์/ทำรายงาน โดยเรียนรู้วิธีการสืบค้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านโฮมเพจของห้องสมุด และใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ในการสืบค้น สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง

ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเอกสารฉบับเต็ม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารักษ์ เมีนกระโทก ถิ่นยกานต์ สีนปรุ และจันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2554) นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อทำรายงาน มีการเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง และได้ผลการสืบค้นเป็นเอกสารฉบับเต็มรูปมากที่สุด

2. ปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์

จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผลการสืบค้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลการสืบค้นไม่ตรงกับความต้องการ รองลงมาคือ ปัญหาด้านความเข้าใจวิธีการใช้ OPAC และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่ทราบทางเลือกในการสืบค้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง เป็นต้น และปัญหาผู้ให้บริการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย

ส่วนปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เครือข่ายและคอมพิวเตอร์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย รองลงมาคือ ด้านผู้ให้บริการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีปัญหาในการใช้คำค้น คำเชื่อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร สารนาท (2554) ปัญหาด้านผู้ให้บริการที่มีค่าเฉลี่ยปัญหามากที่สุดคือการใช้คำค้น คำเชื่อม และด้านผู้ให้บริการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด และด้านฐานข้อมูล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่ทราบฐานข้อมูลใดที่ตรงกับความต้องการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา สุขขารมย์ (2550) พบว่า ปัญหาการใช้และการสืบค้นฐานข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่เป็นปัญหาการใช้มากที่สุด คือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีน้อย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) หอสมุดกลาง ควรจัดอบรมการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์ สำหรับนักศึกษาที่สนใจจะเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติจริง และจัดทำทเรียนออนไลน์ (E-Learning) และเอกสารคู่มือ สำหรับนักศึกษาที่ต้องการจะเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือต้องการศึกษาเพิ่มเติมจากการอบรม ในเนื้อหาดังต่อไปนี้

1.1) การสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) โดยมีเนื้อหาของเขตข้อมูลหรือทางเลือกที่ใช้ในการสืบค้น เช่น ชื่อหนังสือ/ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หัวเรื่อง รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการสืบค้น และแนะนำข้อจำกัดของระบบสืบค้น OPAC ที่ส่งผลให้นักศึกษาได้ผลการสืบค้นไม่ตรงกับความต้องการ ตลอดจนให้ความรู้ด้านการอ่านผลการสืบค้นที่ได้รับ ทั้งที่เป็นบรรณานุกรมอย่างย่อและแบบสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถนำผลดังกล่าวไปเขียนบรรณานุกรมในงานเขียนเชิงวิชาการได้

1.2) การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดยแนะนำฐานข้อมูลออนไลน์ในสาขาวิชาต่างๆ ทั้งจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มหาวิทยาลัย ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือที่มหาวิทยาลัยบอกรับเป็นสมาชิก เพื่อให้ นักศึกษาแต่ละสาขา รู้จักคุ้นเคย แนะนำขั้นตอนและวิธีการสืบค้น เนื่องจากฐานข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ นักศึกษา อาจจะไม่คุ้นเคยกับการใช้คำศัพท์ทางวิชาการ จำเป็นต้องแนะนำโปรแกรมช่วยแปลคำด้วย

1.3) กลยุทธ์การสืบค้น เทคนิคการคิดและการใช้คำค้น เช่น การกำหนดขอบเขตของคำถาม การจำแนกแนวความคิด การกำหนดคำค้น การใช้คำเชื่อม "และ" "หรือ" เพื่อให้ได้รับผลการค้นที่ตรงกับความต้องการ ทั้งการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์

2) หอสมุดกลาง ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวฐานข้อมูลออนไลน์ที่นักศึกษาควรรู้จักเป็นระยะ รวมทั้งฐานข้อมูลออนไลน์ใหม่ และแจ้งข่าวฐานข้อมูลที่หยุดให้บริการแล้ว ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น จัดป้ายประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว แผ่นพับ จัดทำเว็บเพจ เป็นต้น

3) หอสมุดกลาง ควรจัดบริการอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับการให้บริการนักศึกษา เนื่องจากในหนึ่งภาคการศึกษาจะมีช่วงเวลาที่นักศึกษาทำรายงาน การศึกษาอิสระ และการค้นคว้าประกอบการเรียน ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีนักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด

จำนวนมาก เครื่องคอมพิวเตอร์จึงมีไม่เพียงพอ รวมทั้งควรปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการสืบค้นทำได้รวดเร็วขึ้น

4. หอสมุดกลาง ควรจัดตั้งเป็นศูนย์พัฒนาทักษะด้านการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งอาจจะประสานไปยังอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ หรือผู้สอนในแต่ละวิชาสามารถร้องขอให้ทางสำนักวิทยบริการฯ อบรมเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวิชานั้นหรือแนะนำแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา เช่น วิชาการศึกษาศาสตร์ เป็นต้น ตลอดจนนักศึกษาสามารถติดต่อสอบถามบรรณารักษ์ได้หลากหลายช่องทาง เช่น อีเมล การสนทนาออนไลน์ (เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ MSN) กระดานถามตอบ (Web Board) เป็นต้น

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษากลุ่มอื่นๆ เช่น นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคพิเศษสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บ.ป.) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อทราบถึงการใช้ระบบการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษาแต่ละกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลไปใช้ในปรับใช้ในการอบรมการสืบค้นของนักศึกษา การจัดทำ E-Learning และเอกสารคู่มือการสืบค้นสารสนเทศได้

2. ควรศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากร มหาวิทยาลัยราชชนนครศรีธรรมราช เพื่อทราบถึงการใช้ระบบการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากร เนื่องจากภารกิจของอาจารย์และบุคลากรมีความจำเป็นต้องใช้ระบบการสืบค้นดังกล่าวในการปฏิบัติงาน การสอน และการวิจัย เพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด